

PALYAZATOK

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Pályázatok felvételnek: Sip ucca 10. — Hirdetések díja előre fizetendő.

A budapesti aut. orth. izr. hitközség Tórász-Emesz iskolájánál melámed-állás azonnal betöltendő. Pályázótól megkivánjuk, hogy joré-somajim legyen és gem óré tojsze fojsz oktatás tekintetében kellő gyakorlattal bírjon. Pályázati kérvények, kor, stb. feltüntetésével, valamint képe-
sítési és egyéb okmányok másolat-
taival ellátva, a budapesti aut. orth.
izr. hitközség elöljáróságához (VII.
Dob-utca 35. I. em.) intézendők.
AZ ELŐLJÁRÓSÁG.

A székesfehérvári orth. izraelita anyahitközség első kántor-metszői állásra pályázatot hirdet. Három orth. rabbi kabolójával rendelkező pályázók eddigi működésük, koruk és családi állapotukat igazoló bizonyítványaikat az Elnökséghez küldjék be. Fizetés megegyezés szerint. Utiköltséget meghívottaknak térítünk meg.

A rákospalotai orth. izr. hitközség keres egy sojchet übojdek mümche lorabim-t és menaker-t, aki egyszermind kellemes hangu kitűnő bal-füle és bal-kojre legyen. Kérvények június 15-ig nyújtandók be, amelyekhez másolatban csatolandók: kaboló-k, működési és magyar állampolgárságot igazoló bizonyítványok. Élekor és családi állapot is feltüntetendő. Javadalmazás megegyezés szerint.

Alulírott keresek egy sojchet übojdek mümche, joré somajim-t, aki 3 elismert orth. rabbitekintélytől kaboló-val rendelkezik. Friedmann Ignác Kevermes, Csanád m.

A nyirbogatyi aut. orth. izraelita hitközség pályázatot hirdet tanító megbetegedése folytán államsegélyes elemi iskolájánál egy helyettes tanítói állásra. Az állás azonnal betöltendő. Tanító nyugdíjaztatása folyamatban van. Fia-
tal, vallásos, héberben jártas, me-
nekült vagy B. listások előnyben
részesülnek. Pályázati határidő
május 31. Weisz Kálmán hitköz.
elnök.

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII. Sip ucca 10. — Jelíges levelek kettős borítékban, válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

HUSZ esztendő óta közvetít házasságot Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. — Telefon (cégnélküli levelezés.)

FÉRJHEZ adnám intelligens, nagyon csinos fiatal leányomat, intelligens, vallásos családból való fixfizetéses tisztviselőhöz, vagy jobb iparosemberhez. Leányomnak saját női ruha szalonja van. Csakis komoly ajánlatok vétetnek figyelembe. Levélüket »Házasság« jelígre a kiadóba.

NYUGDIJAS állásban levő mérnök, teljesen egészséges ötvenéves özvegyember vagyok. Megszoktam a családi életet, ezért mielőbb újból megnősülnék. Új megélhetést biztosító javadalmazásaimon kívül ingatlanvagyonnal is rendelkezem, tehát nősülésemnél nem anyagiakat, hanem lelki finomságot, megértést, békés családi életet keresek. Szíves választ (csakis magánegyénektől) »Kisvárosi élet« jelíggel kiadóhivatal továbbít.

BUDAPEST: tőzsomszédságában, gyönyörű szép házamban egyedül élek. Érthető tehát, ha ez-
uton próbálkozom férjhezmenési
tervemet megoldani. Unalmas az
élet egyedül... Ingatlanvagyo-
nomon kívül egyéb vagyonnal
is rendelkezem s jövődöbelim
vagyonától eltértek. Negy-
venen felüli urak levelét kérem
»Magányos özvegyasszony« jel-
íggel a főkiaadóba.

GYERMEKTELEN, özvegy, jó-
megjelenésű uriember öcsém
nősülni óhajt. Keresek részére
csodaszép, szőke, bájos, fiatal
leányt. Öcsémnek forgalmas he-
lyen jól menő üzlete és szépen
berendezett lakása van. Hozo-
mány nem szükséges. Leveleket
cimmal ellátva a kiadóba kérek
»Paróka« jelígre.

DISZKRÉT, megbízható házasság-
közvetítések: Wiener, Bratislava,
Petőfi-u. 10. (Szlovénko) 60
fillér bélyeg mellékelendő.

JÓ CSALÁDBÓL származó intelli-
gens, vallásos fiatal ember keres
elhelyezkedést bármilyen szak-
mában és minőségben, vidékre
is elmegy szívesen, esetleg ké-
sőbbi benősülés sincs kizárva.
Leveleket »sojmér sabosz« jel-
ígre a kiadóba.

TIZENHAT éves fiu bármely
szakmában állást keres. Cim:
özv. Widder Cheszkelné, Bpest
Dob-utca 34 szám.

JÓ CSALÁDBÓL való fiatal úrinő
szigoruan orth. családhoz ház-
vezetőnőnek, társalkodónőnek,
esetleg ápolónőnek ajánlkozik,
»Vallásos« jelígre.

MINDEN TÉREN ügyes, intelli-
gens budapesti hölgy, hozzáil-
ló bizalmi állást keres, üzletnél,
vállalatnál, vagy előkelő, magá-
nyos úrnőnél. Levelet »Szom-
battartó 613« jelígre kérek a
kiadóhivatalba.

BUTOR egyszerű és finomabb,
közismerten legolcsóbb Horn-
nál, Wesselényi-u. 13. (saját ház)

ספר נפי אש

על סדרו המשנה מברר ומלבן כל שיטות
והחילוקים של ראשונים ואחרונים השייכים
לכל משנה ומשנה. החי' מחוקק / החי' /
ל / החי' / החי' כ"א באגן גליונות
גדולות. מחירם 7.— 6.— 4.— 4.50 פענא.
ספר כבוד שמים עדי' טוב מאד ב'ה
מכיל כ"ד באגן גליונות גדולות מחיר
5 פענא. למוכרי ספרים לשיבות לרבני
ולר'ה עניים דחה עד מחיר דעצם
להשיגם אצל המחבר:

Stern Ábrahám rabbi,
Nové-Zámky (Érsekujvár).

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda
Budapest, VI, Próféta ucca 7.

יידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

A magyar orth. zsidóság hetilapja.

Megjelenik hetenkint egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: József 425—90.

ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT ז"ל

ELŐFIZETÉSI DÍJ: 1 ÉVRE P 20.—
P 10.—
KÖLFOLDRE: 1 P 22.—
Postascheckkontó-szám: 50791.

A sovüojsz ünnep tanulsága

Irta: óbudai Freudiger Ábrahám, a budapesti orth. izr. hitközség elnöke

Lelki szemeink előtt tündököl az egyiptomi sötétségből kiszabadult maroknyi Izrael, amint a Szinájhegy aljában a Sechina fényugaraitól átszellemülve, szomjuhozva szivja a megnyilvánult szent Tan. Vágyódik utána olyannyira, hogy annak megismerése előtt megfogadja annak teljesítését: »na asze venismó — teljesítjük! halljuk!«...

Bölcseink gyakran veték fel a kérdést: miért nem kötötte a Tóra a kinyilatkoztatás ünnepét, a többi ünnepek módjára, a hónap napjához? Miért írja ezt csupán körül azzal, hogy a »peszach második napjától számított ötvenedik napon van a zsengek ünnepe?« Ma ugyan, amikor előre megállapított zsinagógiai naptárunk van, ezen 50-ik nap állandóan szívan 6-ika. De a szentély idején a sovüojsz ünnepek naptári napja ingadozott a hónap 5-ike, 6-ika és 7-ike között, amint ezt a Talmud (Roshasonó 6) elbeszéli.

A kérdés legmegkapóbb megoldása szerint ezzel a Mindenható mindjárt a kinyilatkoztatásnál jelképezni óhajtott, hogy

a Tóra nem függ az idóktól.

S valóban, a Tóra az idők végtelessége fölött áll. A Tóra évezredek után sem válik elhalványuló multtá,

a Tan egy élő, örök jelen,

ami mindig új, friss és erős. Ezért a Tóra előtti áldásmondásoknál nem úgy fejezzük be a benedikciót »áldott légy I-ten, ki adta a Tórát«, hanem akként: »nojszén hatajro — aki adja a Tórát. És valóban, a Szináj-hegyi kinyilatkoztatás óta a zsi-

dóság mindig úgy érezte, hogy neki újból és újból kell magára vállalni a szent tan. Történetünk vérel és könnyel, küzdelemmel és vértanusággal, szellemi zsenialitással és etikai szentséggel telt lapjai a Szináj óta, a szent zsol-táros szavaihoz nyújtanak magyarázatot: lüle tajroszchó saasü-
oj oz ovadti beonji — ha tanod nem lett volna gyönyörűségem, elvesztem volna nyomorúságomban.« És ugyancsak megértetik velünk a Misle igéjét: »ki nér miczvo vetairo ojr — a zsidóságnak világitója a vallási cselekedet volt mindenkoron és fáklója a szent Tan.

Nincs tehát fontosabb zsidó probléma, mint az, hogy mit kell a Tóranulás érdekében tennünk, hogyan kell dolgoznunk, hogy Jiszroël híven megmaradjon a kinyilatkoztatás szent tana öröknek?

Nem szabad szemet hunyunk a Tóra-tanulás elé meredő akadályok előtt. Strucpolitika helyett a becsületes, céltudatos és kitaró Tóramunka szolgálatába kell állnunk.

Épen ezért, mintha a mi viszonyainkról volna Rovó-nak, a híres talmudi mesternek a Talmud Erüvin 21. lapján közölt fejtegetése. A fejtegetés a Sir hasirim következő szavaira vonatkozik: »Jer barátom, menjünk a mezőre, időzzünk a falvakban, siesünk korán a szőlőkbe, nézzük meg, virul-e a szőlő, bimbózik-e a bogvyó, virágozik-e a gránátalma — ott nyujtom neked az én szeretetemet.« Rovó magyarázata szerint Izrael közössége szól így az i-teni glóriához: »Ne ítélj engem a nagyvárosi lakosok szerint«, mert a nagyvárosokban

sok a bün és az erkölcstelenség, »menjünk a mezőre«, a kis mezővárosokba, mert ott még foglalkoznak nagy nyomor közepette a Tórával, »időzzünk a falvakban«, ahol anyagiasság rögehez tapadt emberek (»nolinó bakojfrim«) élnek le kényelmes napjaikat. Látva mindezt — folytatja Rovó tanítása — vizsgáljuk meg minél előbb a beszhamidrosok és templomok szőlőt, hadd virágozzék a Tenach szőlőtöve, a Misna bogvyója, a Talmud gránátalmája, mert ezzel mutatja ki Izrael I-tenhez való szeretetét.

A kinyilatkoztatásra való emlékezés a nagy mester e szavait akarja tudatunkba vésni. A nehézség kettős. Elsősorban a nagyvárosnak a Tórától elvonó irányzata. Másfelől az a szomorú tapasztalat, hogy a Tóra-iskolákon nevelt ifjuság nem tud oly elhelyezkedést találni, mint az anyagiassabb pályát választók.

A városi zsidó ifjuságot vissza kell tehát vezetnünk a Tórához,

a tóra növendékeinek anyagi helyzetét meg kell javítanunk és az életben való elhelyezkedésüket meg kell könnyítenünk. De minden meddő óhaj, ha nem építjük ki a zsidó iskolahálózatot rendszeresen a »Tenach szőlőtö-jétől a gemoró gránátjág.

A törekvés szolgálatában egye-sülnie kell minden jó zsidónak, különösen minden orthodox testvérünknek. Csak így tudjuk a kinyilatkoztatás művét naponként átérezni és fejleszteni csak ekkor szeretjük I-ten, mint egykor őseink, akik egyöntetuen megfogadták, hogy I-ten paracsait na asze venismó — teljesítik és átértik!

delve az élettelen növényvilág, a fejlődésnek van rendelve az léttel bíró állat és madárvilág, de legfőképpen a fejlődésnek van rendelve a teremtés koronája; az léttel és lélekkel rendelkező ember. — Tökéletesnek I-ten csak az anyagokat teremtette, a jóra és rosszra hajlamos embernek azonban

saját magát kell tökéletesíteni. Mi pedig, a szent Tóra zászlóvivői s ezáltal I-ten kiválasztottjai, vagyunk elsősorban hivatva, hogy az emberiség fejlődésének útmutatói legyünk, hogy mihamarabb térhessen az emberiség a tökéletesedés útjára. Ez azonban csak akkor érhető el, ha a fejlődés

dés útját mutató zsidóság testi és lelki szabadságát élvezzi, mert fejlődés és tökéletesedés szabadság nélkül nem létezik.

Igy mondta I-ten: »Én vagyok az Örökkévaló, a te I-tened, ki kivertettelek Egyiptom országából, a rabszolgaságból...

Rosenbaum Gyula, Kiszvárd

הרב הגאון ראב"ד דק"ק סאטמאר אינו !

R. Eliezer Dóvid Grünwald, szatmári főrabbi

... Az Úr szava letöri a cédrusokat... Letöri az Örökkévaló a Libánon cédrusait. Ezen, a tórainyilatkozás kísérő mozzanatairól szóló *tehilim*-szavakat éreztük lükettetni, a szerkesztőségünkbe vasárnap este érkezett következő sürgöny minden szótagjában:

— *Satumare*. Főrabbinak délelőtt elhunyt. Levájó hélfőn 10 óraker. Határátlépés elintézve. Orth. Hitközség.

Az Úr szava — a kinyilatkoztatás ünnepe hetének elején — összehozta Libánon egy cédrusát, aminthogy bölcséink a Tóra nagyjait Libánon cédrusának nevezik. S a nagy veszteség hallatára méltán kifejezhetjük érzelmeinket az Irás szavával: „haloj szédü ki szár vegódajl nofál hajojm haze bejiszoel — tudjátok-e, hogy Tórafedelem és Nagyság esett el ma Izráelben!”

Mélységesen megrendülve, fájdalmas szívvel állja körül az egész orthodox zsidóság a szatmári főrabbi frissen hantolt sírját. Vele az orth. rabbikar egyik legaktívabb, leghatalmasabb oszlopdől ki. Elhunytával mérhetetlen ürtámadt a nagyokban amugyis megfogytakozott nemzedékünkben. A megboldogult méltó öccse volt a 18 év előtt elhunyt híres huszti gaonnak, R. Mojsze ben Amrom זצ"ל nak. Csak pár hónappal ez előtt siratta el az orthodox zsidóság a huszti gaon fiát, az ungvári

főrabbit, és most követte nagybátyja 60 éves korában.

A 60 évből több mint félévszázadot töltött a Tóra tanulásában. Egész fiatal gyermek volt, amikor születése helyén, Csornán, nagy fivére tanítványa lett. Csornáról Homonnára, Kiszvárdára, majd Husztra kísérte mesterét. 30 éves korában *Dunaszerdahely* megválasztotta *dájennek*. Onnan *Czelenbe* került. R. Dóvid Friedmann z. c. l. hirneves főrabbi utódjává, majd *Felsővisó* választotta meg főrabbinak.

Innen hívta meg egy évtized előtt a szatmári orthodox hitközség, amely a híres R. Juda Grünwald z. c. l. elárvult rabbiszekét töltötte be vele. Szatmáron teljesen a vallásosság megszilárdításának és jesivájának élt. A sabosztartás érdekében tavaly erélyes akciót indított, cikkekkkel is sikra szállt igazáért, amint azt a *Zsidó Ujság* is közölte 1927. augusztus havában.

Jesiváját legutóbb az erdélyrészi jesivák legnagyobbikává fejlesztette, 350 növendéke volt.

A jeles férfiú pár év óta szivbajban szenvedett. Tavaly nyáron a budapesti orth. szanatóriumban kezelték. Az intézet orvossai odaadó kezelése folytán akkoriban örömmel jelenthették, hogy a kúra jót tett beteg szerve-

zetének... Később Nagymaroson üdült. És most mégis árván maradt a szatmári főrabbiszek a *gyermektelenül* elhunyt gaon halálával.

Utóbbi években hatalmas Tóraművén is dolgozott, amely *responzumokat* tartalmaz a *Sulchan Aruch* 4 részéhez. Művét nagymarosi tartózkodása alatt fejezte be és az első része már megjelent nyomtatásban, *Keren Dóvid* cím alatt. Neve és emlékezete e műve által örök áldássá lesz a Tórához ragaszkodó zsidóság körében. — תנצ"ה *

Fentebbi táviratunk vétele után, mely szerint a temetésre a határ megnyílt, kiküldtük debreceni tudósítónkat a *levájén* való részvételre. Munkatársunkat azonban a többi debreceniekkel együtt — várakozás ellenére — a *nyirábrányi* határállomáson visszautasították. Az ünnep miatti *korai* lapzárta után érkezett szatmári *levájé*-tudósításunkat legközelebbi számunkban adjuk.

Kitűnő minőségű

Hutter

שפן Szarvas szappan

kapható minden fűszer- és festékeskedésben. — Gyártja a budapesti orth. hitközség rabbinátusának felügyelete mellett: **Hutter József szappangyár és Olajipar r. i.** Budapest, VII., Erzsébet-körut 6. — Telefon. J. 461—92, 93, 94, 408—92.

Tanítsuk-e leányainkat Tóraismeretre?

Egyike a legaktuálisabb témáknak a leánynevelés. Mindenütt, ahol a zsidó élet problémáiról van szó, a leánynevelés áll előtérben. Az utóbbi ötven év alatt anynyira elhanyagolták, hogy nehéz azt rövidesen helyrehozni. Azelőtt az volt a jelszó, hogy leánynak nem kell tanulni! Addig míg a zsidók a ghetókban, a világtól elkülönítve saját körükben éltek, addig e jelszó tán helyes lehetett. A leányok mást nem láttak maguk előtt, mint hithű vallásosságot. Megbecsülést, kitértetést, »köved«-ot csak vallásos életű ember kapott. Ez volt az ő vágyuk, az ő ideáljuk is. És tényleg hithű zsidó asszonyokká, vallásos zsidó anyákká váltak. Nem tanították a leányokat zsidó tudományra, de profánra sem. Az anyák és a zsidó házak gyakorlatilag hithűségre, vallásos zsidó életre nevelték a leányokat.

Wesilla mosás a legtakarékosabb

Az emancipáció után rohamosan változott a helyzet. A ghetói falai ledőltek, az iskolák kapui megnyíltak, a nemzsidó társadalom is hozzáférhetővé lett. Nagy művelődési és helyenként nagy asszimilációs vágy fogta el az ifjúságot. A szülők is többnyire csak művelt, intelligens gyermeket akartak felnevelni, nem törődve azzal, hogy — bár nem a tudomány által, hanem — a társaság befolyása alatt a gyermek eltávolodik a zsidó léttől. A fiuknál valamivel jobb volt a helyzet, mert azok chéderbe, talmudtórákba jártak, a zsidó tudásuk által javarészt képesek voltak a különféle kísértésnek ellentállni; míg a leányok a zsidó tudás hiányában teljesen a világi iskola szellemének hatása alá kerültek. Addig míg a zsidó leányok semmit se, — profán tantárgyat se — tanultak, talán igazuk volt azoknak, akik azt mondták: »A leánynak nem kell tórát tanulni.« De ma, midőn mindenki a középiskolát jelvégezteti a leányaival, már csak azért is, mert törvény szerint mindenkinek

nyolc osztályt el kell végeznie, a viszonyok megváltoztak. Anélkül, hogy halachikus diskussiókra térnénk át, megállapíthatjuk, hogy a Sulchan Aruch (Joire Déo 246) megtiltja ugyan a leányoknak a talmud-tanulását, de

kötelezi a nőket a vallási szabványok (dinim) megtanulására.

A Sulchan Aruch híres kommentátora a Türe Zohov (ugyanott) kiemeli, hogy a

biblia közönséges ismeretét terjeszthetjük a leányok körében.

Ha ez megengedhető ill. szükséges volt a Remó és a Türe Zohov idejében, ugy hatványozottan szükséges napjainkban.

Mert, ha a leányoknak mindenféle tudomány könnyen hozzáférhető, ha nekik mindenféle, legyen az szívet, hitet, leket rontó irodalom, könyv, folyóirat rendelkezésükre áll, nem volna az nagy bűn magunk és leányaink ellen, ha éppen a szent tóránkat, melyből a hitet és vallásos meggyőződést merithetik, elzáránk előlük? Éppen ellenkezőleg. Ha majd megismerik a tóra magasztos, nemesítő voltát, megtölgják a tórát szeretni és akkor meggyőződésből, büszkén fogják magukat zsidónak vallani és nemcsak önértékesen, szent buzgósággal fognak hithű, zsidó életet élni, hanem a zsidó életért szívesen lelkésedni és küzdeni is fognak. Ezt a célt szolgálják a külföldi »Bész Jakov« iskolák, amelyeket mindenütt meg kellene honosítani. Míg a világi iskolában a profán tananyag megtanulása a főcél, addig a »Bész Jakov« iskolában, anélkül, hogy a tananyagot rövidítenek, a hithű zsidó életre, a zsidó tudásra és a zsidó szellemre fektetik a fősúlyt. Már a népiskolában kezdjük el a leányokkal a zsidó tanulást! Chü mest és Tna cht ép ugy tanuljanak, mint a fiuk. Kísérletek e téren nagyon jól váltak be. Egy hajszálnyira sem maradtak vissza a fiuktól.

Ha már a legközelebbi iskolaéven a népiskolai tananyagot és órarendet ezen formában rendezük be, akkor megvetjük az alapját annak, hogy leányaink mélyen gyökerező hithű zsidó nevelésben részesülnek. A vallásos leányokból lesznek vallásos zsidó asszonyok és anyák. Ezt elérni pedig egyike az első parancsoknak, melyet a jó I-ten a Szináj hegyén adott, midőn szólt: »kaj szajmar lvész jakovj—igy mond Jákob házának«, ami alatt bölcséink szerint a nők értendők, tehát azt jelenti, hogy első sorban az asszonyokat kell megnyerni I-ten és a Tóra szolgálatába.

Lówy Herman, Érsekujár.

Jeles munkatársunk e fejtegetésével kapcsolatban jelentjük, hogy Bécsben, a »Bész Jakov« mozgalom szellemében nyári kurzust rendeznek be. A tanfolyam tárgyai lesznek: héber nyelvtan, chümes, tehilim, zsidó történet és pedagógia. Magyarországból is jelentkezhetnek fiatal leányok! (Cím: Keren Hathora Zentrale, Bajs Jakob, Abteilung, Wien, II. Leopoldgasse 26).

Főzés nélkül meleg étkezés

Zsidó háztartásban nem nélkülözhető, főként nyaralásnál, ha kóser hus nem kapható, idegenben, hirtelen vendéglátásnál, család nélküli alkalom esetében

a dobozba zárt ételek,

amelyek teljesen készek (csak felmelegítendő). Reich Koppel főrabbi, Sussmann, Steif rabbi aláírása, orth. hitközség pecsétje, külön hechser igazolja a megbízható kóseriséget. — Kitűnően elkészített csirkebecsinált, csirkeporokölt, gulyás, párolt marhahus, borjubeccsinált, borjupörkölt kapható fél kilogramos dobozban. — Kérje a fűszernagykereskedőnél, hol be szokott vásárolni és ha ott nem kapná, közölje annak a cégnek címét **Weiss Manfréd konzervgyár eladási szervezetével**

Rosenberg Dezső
Budapest, Károly-körut 17.

Írta: FISCHER FÜLÖP sárospateki főrabbi

„Végét láttam én minden törekvésnek!” mondja a szent zsoltáros. „Elmulás!” ez van felírva minden földi lény és törekvés fejfájára. Az emberi reménykedés virágai is elhervadnak. Nézzétek csak, minő ragyogó nyári díszben pompázik most a természet. Földi édenhez hasonlítanak most az erdők és mezők. Hiszen a nyárelő legdíszesebb pompájukba öltöztette őket. Az emberi kebelbe is édes reménykedést varázsol a nyárelő ragyogása. De óh, a most legszebb díszükben pompázó virágokhoz hasonlóan az emberi kebelben most kihajtó üde remények is el fognak hervadni! Reményeinknek büszkén dagadozó vitorlái nem fogják megmenteni tudni életünk hajóját a zátonyra jutástól. Nem hiába zengi szomorúan a költő: *Az élet lassu haldoklás!*

Nincsen állandó pont a káprázató gyorsasággal tovairamló jelenségek világában. Egyesegyedül a Te szent igéd, Örökkévaló, a Te akaratod, parancsod marad meg fix nyugvópontnak a jelenségek örökös tovairamlása közepette. I-ten szent igéje hatalmas sziklaként emelkedik ki a természet és a történelem folytonosan váltakozó jelenségeinek hullámárjai közül. Az i-teni ige megmérhetetlen mélységei és magasságai magukban foglalják az idők végtelen távolságait.

„A hegy is széjjelesik és széjjelemállik. A kőszikla is ki lesz tépve az ő helyéből”. De a

Szináj hegye, melyen évezredekkel ezelőtt kinyilatkoztatta magát I-ten Izráelnek, a Törvényadás nagy nap-

ján — a Szináj meg nem inog sohasem.

Még mai napság is ott emelkedik a Szináj hegye a legszerényebb zsidó imaházban is, ahol *sovüojsz*-kor újra felolvassák a Szinájon kinyilatkoztatót szent igét. Még mai napság is ott lángol a Szináj hegye minden egyes zsidó házban, ahol megülük lelkeseddéssal és odaadással a Törvényadás világtörténelmi jelentőséggel bíró nagy ünnepét. Még ma is ott lángol a Szináj ormán kigyult i-teni tűz minden egyes zsidó kebelben, mely még hűséges odaadással van telítve az ősi szent örökség iránt.

S magasztosan visszhangzik keblünk bensejében a szent ige: „O n a j c h i H á s é m . . . — É n vagyok az Örökkévaló, a te I-tened!” Ezek az egyszerűségükben is oly magasztos szavak, az öröklétnek szináj gránitjából faragott utmutató oszlopok a tévelygő emberiség számára. Ezek az egyszerűségükben is olyan fenkölt szavak a tévelyek sötétségének elűzésére hivatott tűz-oszlopok.

O n a j c h i H á s é m . . . ! Térdre borulj te porszülté halandó! Te dacos, őnhitt ember! Balga őnhittséggedben, felfuvalkodott nagyvási vágyadban úgy szeretnéd látni embertársaidat, hogy csak a föld porában csúszva bátorodnék közeledni hozzád. Haraggal és gyűlölettel vagy eltelve embertársaid iránt, megsemmisítésükre törsz, hogyha nem akarják csokolgatni lábaidnak porát. S hogyha érdeked úgy kívánja, nem tartod bűnnek felebarátod létalapjainak aláadását sem. I-ten-

Ceres-ételzsir

a szokott kiváló minőségben minden fűszer-, csemege- és élelmiszerüzletben kapható.

Hutter József szappangyár
Olajipar részvénytársaság
Budapest, Erzsébet-körut 6.
Telefon: J. 461—92, 93, 94. J. 408—92

nek tartod magadat. De tévedsz! Mert O n a j c h i H á s é m . . . É n vagyok az Örökkévaló a te I-tened! „S ne legyenek neked idegen i-teneid En előttem!” A te menybeli Atyád és Te-remtőd — Ó tüzi ki a feladatokat és célokat a te földi léted számára. Az Ő, a szent Tórában kinyilatkoztatót szent akarata legyen az irányítója mind a te törekvéseidnek. Törekvéseidnek, érdekeidnek, céljaidnak nem szabad ellentétben lenniök a te menybeli Atyádnak a Tórában kinyilatkoztatót szent akaratával. Ne legyen i-tened az aranyborju, a vak szenvedély, az átoktermő irigység, a gögteli hiúság . . .

Ime, ezek csak egyes hangtöredékek az évezredekkel ezelőtt a Szináj hegyén villámok cikázása és mennydörgések robaja közepette kinyilatkoztatót i-teni igéből, mely egyesegyedül nyújtja mulandó földi életünk felé az öröklétü értékkek mindig zöldelő ciprus-ágát, „míglen minden más földi érték elszárad mint a fű és elsorvad mint a virág” . . .

Sárgarézbutor

sodronybetétek, vendégágyak
legolcsóbban vasbutor-
gyárunkban

Elberth és Balázs
Budapest, Hernád-u. 41.

Főközlötünk **Ráday-u. 8.**
Javításokat vállalunk. — Hítközségi tisztviselőknek 10 százalék engedmény.

Hajszálok kiirtása hölgyeknek arcról, karról, ráncok, szeplők, pattanások, összes szépség-
hibák szakszerű keze-
lése. — Szemölcsirtás: **Pollák Sarolta** kozmetikai intézete, Andrassy-ut 38. I. em.
„MIRACLE” hajeltávolítószert szétküldése utasítással 25 éve legtekéletesebb,

Sovüojszi történet a világháboruból

— Ünnepi tárca —

1916 tavaszán a galíciai L... városka véres csatamező színhe-lye volt. Szípkázó srápnellek és süvítő tüzgolyók cikáztak mint vad villámok, a vértas tűzszik-rás levegőben. A kozákok betörtek. A vérengző muszkák! Akire csak rátaláltak, könyörte-nül lemészárolták. Férfiak, asz-szonyok, ártatlan gyermekek ra-jai fetrengtek, uccák szerte, vérbe fagyva, halálkínban, pusztulásban. Aki életben maradt, mind elhur-colták és keserves rabmunkával sanyargatták. Győzelemittasan, ál-latias üvöltözéssel ültek tort a legyilkolt ember-zsákmányuk fe-llett. ....

Még a város elfoglalásának el-ső napján, Ivan Rakovszki gene-rális — a csapatok délceg fő-parancsnoka szemet vetett Esz-terre, a zsidó pap tüneményes szépségű leányára, akinek rejték-helyére, a szomszédok pincéjében csakhamar ráakadtak. Eszter, bár-milyen okos volt, nem bírta mene-külni a generális karmai alól, sak ügyes kifogásokkal óráról órára sikerült őt távoltantani magától. A generális azonban beszállásol-tatta magát a zsidó pap házába, ahol nap-nap után betegesebb ra-gaszkodással követelte a szép Esztert, váltig hangoztatván, hogy tiszta érzellemmel közeledik feléje: feleségül venni és boldoggá tenni kívánja. Eszter anyja már korábban belehalt az átélt csatanapok haj-mérésztő borzalmaiba.

Sovüojsz ünnepe volt közeledő-ben s egy este az ősz pap ép a szefirót számolta, amikor leá-nya a szobába rontva, könnyes szemekkel zokogta: »Atyám, én úgy érzem, hogy az én napjaimat számlálják most. Nem fogom tul-élni a szefirót!» — És sírva ki-rohant a szobából...

Beköszöntött a Tóra kinyilat-koztatót szent ünnepe. A város-

kában a máskor örömteljes vi-dámság helyett most gyászos sí-ralmak és kéztördelő jajszavak töltötték be az ünnepet. Ezen a napon az orosz generális újból csak Eszter elé állt és rekedt han-gon, szeméinek állatias vágyu-gársásával ismét folytatta vad ostromlását.

— Dusinka Eszter! Nézd, én vagyok a város egyedüli ura és paracsolója. Kezemben vagytok mindannyian. Nézd, Dusinka, mennyire szeretlek, nézd, hogy én Ivan Rakovszki, többszáz harcos rettenthetetlen vezére, térdénállva könyörgök előtted. Imádni fog-lak, hazaviszlek moszkvai szülőhá-zamba, megosztom veled a d'cső-ségem, ezer katonáim mind alá-rendelt szolgálid lesznek. Király-nő leszel. Vessd tehát el ősi val-lásodat, oltárhoz vezetlek s bol-dog hitvestársak leszünk. Kö-vetsz hát?...

Eszterrel forgott a világ. Szi-ve a veszélytől összeszorult. Ős-régi, előkelő papicsalád büszke sarja volt és lelkiismerete hatal-mas utállattal fordult el az előtte térdelő orosz zsarnoktól, annyi ártatlan zsidóvér kiontójától. Bá-natos nagy szemei tüzbegyullad-tak a dühtől. Könnyes tekintete lá-zasan révedezett a kis szobában, a szent földiánsoktól várva utolsó tanácsot a veszélyből való mene-külésre. Az uccáról megkínzott, megtépett emberek jajveszéké-lése hallatszott fel. A csürhe neki-részegült üvöltözése közül egy vérfagyasztó asszonyi semá Jiszroél kiáltás hallatszott... Ivan Rakovszki mosolygott... Majd hirtelen kiegyenesedett s szé-meit furcsa fényben lángoltak

— Nos? — kérdezte egészen kö-zelhajolva, szuró tekintetével per-zselve Esztert. A leány didergett hideg veríték iltte meg a homlo-kát... A szobában csend volt. De egy perc múlva Eszter hullá-mos fejét dacosan hátravetve, minden erejével kiáltotta:

— »Gyilkos! Vadállat! Hogy kívánhatsz tőlem ilyet? Nem elég, hogy egyik bátyámat meg-ölted, hogy a másikat elhurcol-tad és anyámat a fájdalmak sirba kergették, az én életemet is kívá-nod? Gyáva hitszegésre csá-bito! Azt kívánod, hogy a leg-tisztább, legnemesebb ősök utód-ja feleségül menjen egy véreng-ző hóhérhoz? Ezt ne reméld!... Ne reméld, Ivan Rakovszki! Inkább a halált választom!«

A ragyogó arc kivörösödött, a gyönyörű szemek hűves indula-tot s mély megvetést sugároztak. Az ajtó ép kinyílt és a szobába ünnepi kaftánban és streimli-ben bétámolygott Eszter édesap-ja, a patriarchális külsejű, őszsa-kálu aggastyán, akinek bölcses-ségét tükröző homlokán a szen-vedés mély barázdákat vont. A templomból jött, ahol a Sovüojsz ünnepe most egyforma volta szentély pusztulásának gyászos em-léknapijával. Tudván, miről van szó, egyenesen a generálishoz tartott, reszkető kezét annak szé-les vállára helyezte és remegő, de határozott hangon mondta:

— Fiam, tudom, hogy te hatal-mas és megfélemlíthetetlen nagy-ur vagy, de a

mi szent törvényeink minden földi hatalom-nál erősebbek.

Márton Jenő
fiuinternátusa

Budapest, Andrassy-ut 95.
(Villasor.) — Telefon: T. 125 - 43.

Bennlakó- és bejáró elemi-, közép- és felsőkereskedelmi-iskolai tanulók számára.

כשר konyha
XX. tanév. Prospektus.

Szünidei-telep
Balatonszárszón.

Minket a halál sem tántoríthat meg hitünkben. Mert a mi hitünk a halálnál is erősebb!

Ivan Rakovszki szeme tüzet okádozott, szája széle habzott s bosszusan tett pár lépést fel és alá a szobában. Majd hirtelen pokoli ötlelet fogamzott meg barbár fejében. Az ablakhoz lépett és füttyentett... Nyomban rá két marcona kozák állt meg tisztelgve az ajtóban. »Fogjátok kényeszer munkára ezt az őrzéget!« — rivalt torkaszakadtából az ősz papra mutatva. — »Reggel, délben, este huszonöt kancsuka! És a leánya az enyém lesz!« — A két vadember üvöltve rohant előre.

— Jaj ne! Apámhoz ne nyuljatok ti bestiák! — vetette magát közbe görcsös zokogással Eszter. Ivan Rakovszki! Mindent megteszek, amit kívánsz. A tied az életem, csak apámat ne kinezd!

— De... leányom — szólt elhaló hangon a halálapadt aggasztán.

— Igen — folytatta nekihevülve, lázas izgalomban Eszter. — A tied leszek, a feleséged, ha apámat nem bántod, de csak néhány nap múlva mehetek veled, amikor erőmet összeszedem. Addig pedig menj, harcolj, győzz, szerezz újabb dicsőséget, aztán visszajöhetsz értem!...

A generális ördögiesen mosolygott, a gyönyörű Eszter így, felhevülve, lihegve, szájszorta elragadóbb volt. Távolról, amonnan a hegyek mögül, tompa ágyudörrenések zaja hallatszott. Ivan Rakovszki arcán hüvös árnyék suhant át.

— Feltételeznek eleget teszek, Eszter. Am mi történik, ha közben német puskagolyó a koponyámat szétloccsantja?...

Eszter arca erre a kérdésre titokzatos gondolatától hirtelen felsugárzott. Rögtön válaszolt:

— Ellenség golyójától ne félj, generális. Anyámtól ősrégi varázsigt örököltem, amely minden gyilkos golyótól biztosan megóv. Ezt az ígét átadom neked. Mosolyogsz? Nem gunyolódom. Pióbáld ki tüstént. Én ideállok az ajtóhoz a mezüze alá. Célozz, löjj!

A generális jóízűen nevetett, de kezdetben küssé habozott. Félt, hogy a ravasz zsidóleány tuljár az eszén.

— Nos, — topogott Eszter a lábával türelmetlenül s az izgalomtól kipirosodva.

A gyöngyveretű pisztoly hirtelen megcsillant a napfényben. Egy perc, utána éles durranás

A bécsi nagy hitközség vergődése

Az osztrák főváros zsidóságának gazdasági helyzete évek óta egyre rosszabb lesz, amit legjobban a bécsi nagy hitközség érez meg. Nem képes eleget tenni feladatainak. Hitoktatása már régén stagnál, jótékonyági ügyét sem képes szükséges mértékben gondozni. Hosszas tárgyalások után végre elhatározták, hogy az osztrák államhoz fordulnak s kérnek kellő támogatást. A határozat alapokban igen élénk megbeszélés tárgyát képezi. A hitközség az erre vonatkozó memorandumának indoklásában megemlíti, hogy a katolikus vallásközösség 16.280.000 shilling támogatást kap. Az evangélikusok segélye 600.000 shillinget tesz ki. A zsidó felekezet a bécsi hitoktatásra mindössze 500 shillinget kap. Az indoklás rámutat továbbá cseh—szlovák állam, valamint Németország példájára, amelyek igen liberálisan kezelik e kérdést. Csehországban az állam kiegészíti a rabbik fizetését, még azokban a tartományokban is, (Morvaország, Szilézia) ahol nem volt érvényben a magyar kong-

és apró láng szelte át a kis szoba levegőjét...

A golyó azonban nem talált! Ivan reszketett az örömtől. Nem tudta, hogy Eszter így akart megszabadulni női méltósága és zsidó önérzete meggyalázásától.

Sovüojsz második napján a városból hanyat-homlok menekültek az oroszok egy német támadás elől. Ivan, tiz lépésnyire Eszter-től egy golyótól találva elesett. És a városka zsidósága ujjongva halál-imával ajakán ünnepelte a Sovüojsz még hátralevő óráit.

Drexler Dezső, Szendrő.

uatörvény. Szlovenszko zsidósága 680.000 csen korona és Ruszinszko 160.000 korona szubvenciót élvez. Prága zsidósága külön kapott 180.000 koronát a műemlékként kezelt »Alt-Neuschul«-templom restaurálására. A politikai hitközségek is hozzájárulnak a területükön levő hitközségek hitoktatási költségeihez.

Még kedvezőbb a helyzet Németországban. Állami segélyen kívül a zsidó hitközségek külön költségmegtérítést kapnak árvákra, betegekre, halottakra kiadott öszszegyek után. Így például minden ingyenes beteg után a hitközség napi 5 márkát kap, minden ingyenes temetésért pedig 50 M-t.

A bécsi hitközség megállapítja, hogy csehszlovák és német mintára s arányban juttatott segélyezéssel helyre tudná hozni pénzügyi egyensúlyát. A szubvenciót egyébiránt az osztrák alkotmányának a felekezetek egyenlőségéről szóló törvény alapján kéri a hitközség. A jogos követelés eredménye elé nagy várakozással tekint az egész osztrák zsidóság, de a politikai körök egy része is.

Wesilla mosószert hódít mindenütt

A hősök ünnepéről

— József főherceg és főrabbi —

A budapesti orthodox hitközség Kazinczy utcai templomában róttá le a kegyelet adóját a világháboruban elesett hősök emlékének. Megjelent az előljáróság élén óbudai Freudiger Ábrahám elnök. Hartmann főkantorene után főt. Sussmann Viktor rabbi a nyitott frigszekrény előtt bensőséges és nagyhatású imát mondott.

Gyönyörű ünnepség keretében leplezték le Komádi községben 10 ezer ember jelenlétében a hősök emlékoszlopát. József főherceg és a komádi-i képviselő beszédei után Fuchs Lipót biharkeresztesi főrabbi (mint kerületi főrabbi) tartott megrázó erejű megemlékezést, amelyből a következő részletet emeljük ki:

— Ti hősök, ti mindannyian vitézek, ti, akik a mennyek birodalmában tündököltök s akik ezen avató, szent ünnepélyen csak lelki szemeitekkel vesztek részt, óh! tolmácsoljátok fohásunkat a királyok királya, nemzetek Uja, a mennyei Atyánk trónusa színe előtt! Hisz »az nem lehet, hogy annyi szív hiába onta vért«...

A főrabbit beszéde befejeztével József főherceg melegen gratulálta és a nagyközönség mélyen megindítva tapsolta és éljenzte.

ספר נפי אש

על סדרו המשנה מברר ומלבן כל שיטות והחלוקים של ראשונים ואחרונים השייכים לכל משנה ומשנה. הח"א מחוקק נ"ל הח"ב ל"ל הח"ג נ"ל הח"ד כ"א באגן גליונות גדולות. מחורם 7.—6.—4.—450 פנינא. ספר כבוד שמים עזית טוב מאוד ביה מכל כ"ד באגן גליונות גדולות מחורם 5 פנינא. למוכרו ספרים לשיבות לרבני ולתתי עניים דנתה עד מחור דעצם להשיגם אצל המחבר.

Stern Ábrahám rabbi,
Nové-Zámky (Érsekujvár).

Hőfehérre csak Wesilla mos

Budapest

legelőkelőbb
cégének selyemraktárát átvettem és így módomban áll az elegáns és új cikkekre sulyt fektető hölgyközönségnek a legszebbet és legfinomabbat rendkívül jutányos áron rendelkezésére bocsájtani.

Áruim vételkényszer nélkül megtekinthetők.

Friss és új selymek
Lelong, Chanell etc.
kreációjához.

Spitz Herman

selyemáruház a
Budapest,

VII., Erzsébet-körút 34.
Saját ház.

Szombat és ünnepnap zárva.

Olcsó, szép, zsidó-tárgyú vizsgai jutalomkönyvek:

1. BAR-KOCHBA (a zsidó ifjuság könyve).
A ZSIDÓ PÁPA (Legszebb zsidó mondák és legendák) stb.
2. BAR-KOCHBA (új sorozat.) Tartalom: Lehmann: Egy széderest Madridban. (Történelmi elbeszélés.) Bölcsh. Salamon legendái. (A hat legszebb legenda.) Elbeszélések. (Jókai Mór, C. Ewald, Beno de Majo, Tolsztoj, Björnsterne, Björnson egy-egy legszebb zsidó-tárgyú elbeszélése) stb. Ara felvázson kötésben P 3.—
3. OSZKAR BACSI LEGSZEBB ZSIDÓ MÉSÉI. Az első magyar zsidó mesekönyv. A zsidó gyermekirodalom szenzációja.

Ára: füzve 80 fillér, kötve 1 P 20 fill.

Fenti könyvek megrendelhetők a REMÉNY kiadóhivatalnál, Bpest. IV., Magyar ucca 3.

Hajfestés

legújabb Henna hajfestő anyaggal. — Elrontott szőke haját személyesen rendbehoz. — Tartósságot garantál.

Divatos női parókák

ondolálás, szépségápolás, manikűr, mérsékelt árban.

Nagy Adorján

női fodrász, hajfestő szalon

Muzeum-körút 3. félem.

(Kossuth Lajos-u. mellett.)

GRÓF JENŐ

speciális betegkocsi gyártó

Budapest, VIII., József ucca 54. szám
Telefon: József 328—14.

Seidner Lipót áruházában Posztó, divatszövet, szabókellékek áruházában és kicsinyben. Különlegességek ur- és női szövetekben. Billiárd és játékasztal posztó.

Budapest, VII., Kertész-u. 43. Tel.: 134-74.

— Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! —

HIREK.

NAPTÁR

חג השבועות: *péntek, szombat.*
Ünnep kezdete (Bpes): 7 ó. 20 p.
kimenetele „: 8 „ 10 „

A sovüojsz alkalmából összes olvasóinknak és barátainknak vig ünnepet kívánunk.

שמחת יום טוב

Olvasóinkhoz! Felkérjük mindazon igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése f. hó 15-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postafordultával megújítani szíveskedjenek. Az átutalás egyszerűbb módja beföldön postatakarékpénztári csekk útján (50.791 sz.); külföldön pedig nemzetközi postautalványon eszközölhető. — Romániában az előfizetési összeg (évi 600 lei) az Anglo-bankhoz Nagyváradra küldendő „Groszberg Jenő, Oradea” folyószámla javára.

— **A békéscsabai rabbiválasztás** az elmúlt vasárnap lett megéjtve. A választás kimeneteléről Békéscsabáról a köv. hivatalos értesítést vettük: „A békéscsabai orth. izr. hitközségben vasárnap megtartott rabbiválasztáson a jelöltek közül az alapszabályokban előirt kétharmad többséget egyik sem nyerte el. Ennélfogva a két, legtöbb szavazatot nyert jelöltek, Szófer Herman főrabbi ur (Temesvár-Gyárváros) és Tiegerman Ignác főrabbi ur (Tiszatök) között pótválasztásra kerül sor”.

— **Három nemzedék a rabbiszéken.** A Zsidó Ujság mult heti számában irtunk a jelenlegi dési főrabbi Budapestten tartott beszédéről. Most azt jelentik Kolozsvárról, hogy a fiatal főrabbi fiát, Paneth Józsefet most iktatták be az erdélyi Nagyilonda rabbiszékébe, ahol ezelőtt apja működött. A beiktatás a helyőrség parancsnoka, a görög-keleti lelkeség és a hatóságok képviselője jelenlétében folyt le. Az új főrabbi nagyapja is főrabbi Désen és most köszönt le fia javára.

— **Szemeszter-nyitás a pozsonyi jesiván.** Ijár 23-án nyitotta meg főt. Schreiber Akiba főrabbi 180 hallgató jelenlétében a mostani felévet. Megnyitó beszédében szólott a Tóra-tanulás fontosságáról. de egyszersmind arról, hogy

a Tóra-tanulás hatásának meg kell nyilatkoznia vallásosságban és tradicionális életmódban. A megnyitáson jelen volt Krausz Dávid hitk. elnök, Wessely és Hirschler rabbik.

— **Az államnélküliség áldozata.** Évek óta tárgyalnak jóérzésű, de tehetetlen testületek azoknak a rettenetes sorsáról, akik Európa háboru utáni feldarabolása következtében elvesztették régi állampolgárságukat és egyik állam sem akarja elismerni őket. Mi sem természetesebb, hogy az áldozatok között legnagyobb számban képviselve van az évezredes „Prügelknabe”, a zsidóság. De a sok tragédia sem képes érzéktelenné tenni senkit a következő eset iránt. A szatmári városi tanács 1924-ben a következő illetőségi bizonyítványt állította ki:

— Szatmár városának tanácsa hivatalosan bizonyítja, hogy B. B. Kolozsvári lakos, aki 1867-ben született Felsőbányán, Szatmármegyében, izraelita vallású, 1877-től 1923-ig lakott Szatmáron és az 1886. évi XXIII. törvény 10. paragrafusára alapján illetőségi joggal bír Szatmáron.

Amiről fenti hivatalos bizonyítványt kiadtuk, aláírásunkkal és pecséttel ellátva, hogy a kérvényező igazolására felhasználhassa.

Valaki azonban feljelentette az illetőt és megsemmisítették B. B. román állampolgárságát és így teljesen hontalanná tette avval a nevetséges kifogással, hogy az illetőségi bizonyítványban nincs feltüntetve, hogy az illető adót fizetett-e. — S ez történik 10 évvel a háboru után!

ארטה. כשר.

VÉNUS

ÉTELEZSIR

SNYDERS gyári orth. főrabbi
ur hechserevel ellátva

VÉNUS ÉTELOLAJ

kiadóló minőségben minden...
szer, csemege- és élelmiszer
üzletben kapható. — Gyártja:

Olajművek r.-t.

Kohn Adolf és Társa

Győr-Budapest,

Zoltán-utca 12.

Telefon: 8-22

Képviselet:

Sussmann Lipót és Tsa

Telefon: „Ujpest” 161.

ארטה. כשר.

— A varsói tüntetések bűnbakjai megint a zsidók. Május elsején Varsóban a szocialista és a kommunista tüntetők között összejöttük kerülvén a sor, a rendőrség beavatkozott, aminek eredménye azután 3 haláleset és 600 sebesülés volt.

A halottak mind és a sebesültek nagy része zsidó.

Ezt a tényt a berlini Wolff-féle távirati ügznökség — nyilván lengyel hivatalos sugalmazásra — azzal magyarázta, hogy a zsidó ifjúság munkások között sok a kommunista. Ezt a beállítást a varsói zsidó lapok a legaljasabb denúciálásnak minősítették. Nemsokára rá azonban kiderült, hogy a zavargások kitérésénél a rendőrség benyomult az összes zsidó, nem-kommunista munkásegyletek helyiségeibe és az ott talált embereket elverte. A megsebesültek között sok fiatal munkáslány is van. A rendőrség okozta tehát az egész komédiát. S ha jelenleg nem Pilsudsky volna a lengyel miniszterelnök, ki tudja mi lett volna a varsói tüntetés eredménye, nem gazdagodott volna-e meg a zsidó pogrom-lista egy újabb számmal?

— **Hálás a zsidóság.** 10 éve mult el annak, hogy Hermann Cohen marburgi filozófus, egyetemi tanár elhunyt. Hatalmas könyveket írt Kantról, a német filozófusról s elméletét folytatta és kiegészítette. Működésének egy része a zsidóság körébe is tartozik. Sokszor írta meg, hogy a próféták erkölcsstana a legmagasabb, amit eddig a gondolkodás e téren elért. Tíz év után a német irodalom már alig említi. Berlinben azután hangulatos emlékünnepelet rendeztek tiszteletére emlékbeszédrel és héber gyászimával. Ez esetben is kiderül, hogy érdemes a zsidó közösséget szolgálni, mert amikor a külvilág már elfeledte a zsidó kiváltságot a zsidó közösség emlékéen lelkesedni akar.

— **Orthodox ifjúsági folyóirat?** A Zsidó Ujság egyik multkori számában említést tettünk a „Habóchür” c. folyóiratról amely, most indult meg Erdélyben és a bócherok erkölcsi és anyagi érdekeit akarja szolgálni. Ezzel kapcsolatban Czinn Salamon kabai terménykereskedő azt írja, hogy igen fontos volna egy ilyen folyóirat a magyarországi talmudisták részére. A folyóiratnak volna egy világi rovata, amely értesítené őket mindarról, ami a világban történik s amit egy intelligens bóchernek tudni kell. A többi rova-

Értesítjük

t. vevőinket, hogy a

nyári szalámi és tartós kolbász-áru specialitások szállítása megkezdődött.

Kérje még ma legújabb árjegyzékünket, mely mindenről tájékoztatja.

SKREK LIPÓT

orth. כשר szalámi- és kolbász-áru-gyára
VII., Dob u. 27.
Sürgőnycim: „Skrek szalámi”.

Az orth. כשר konzervek főlerakata. — Szétküldés eredeti gyári áron.

tok felvilágosítanak a talmudistákat társadalmi helyzetükről, elhelyezkedési lehetőségükről, hogy bizonyos foku önérték és önbecsülés erősödjenek meg bennük, mert ezek hiánya sok tekintetben oka a bócherok életében előforduló visszasságoknak. Ugyanígy érvel egy budapesti barátunk az orthodox ifjusági lap mellett és azt ajánlja, hogy a Zsidó Ujság egészítse ki magát ilyen melléklettel. — Mindkét hívtünknek igaz a van, de nézetünk szerint előbb az öregeket kell rászoktatni arra, hogy van orthodox sajtó s hogy ezt kell kiépiteni elsősorban.

— **Zsidó halállégiók.** Ez nem szenzációs filmcím, nem hősköltevény címe, nem is rémregény, hanem rémes valóság. Emlékeztet arra, mint akarta Nikolajevics orosz főparancsnok kényszeríteni a németeket a tüzelés beszüntetésére: az a pokoli terve támadt, hogy egy kis orosz-zsidó város lakosait a német front felé hajlotta, hogy míg a német gépfegyverek a zsidókat veszik munka alá, addig ők támadhassanak. Ilyen rémségről volt szó most Csernovitzban. A csernovitzi hadbírótság előtt most tárgyalták ugyanis egy zsidó kocsis bűnperét, akit azzal vádoltak, hogy 1916-ban átszökött a német ellen-séghez. Ebből csak annyi igaz, hogy német fogságba jutott. Ennek dacára elítélték 5 évi fegyházra. Az elítélt semmiségi panaszára most perfelvételi tárgyalásra került a dolog. Ebből az alkalomból furcsa dolgok kerültek napfényre. A védőügyvéd bemutatta azokat a katonai rendeleteket, amelyek a zsidókról szólnak. A zsidókat külön összetartották, külön zsidó csoportokat állítottak fel és az volt a feladatuk, hogy a németek iszonyatos tüzeben fedezzék a többiek visszavonulását. A zsidó halállégióknak azt a rettenetes paraacsot adták, hogy állva kellett állandóan löniök, míg a románok földön fekvve valamelyest mégis védekezhetek a németek irtózatos gépfegyvertüze ellen. Egy útközetben, ahol a vádolt is résztvett, 100 zsidó közül 21 maradt meg. Rövid tárgyalás után felmentették a zsidó halál-légióknak fogságba jutás által megmenekült tagját.

Elegáns és takarékos háziasszony csak is Spitz Herman nőidivatkülönlegességek áruházában eszközli bevásárlásait. A szombattartó cég lapunkban közzétett hirdetésére ezuton hívjuk fel t. olvasóink figyelmét.

Wesilla mosás a legtakarékosabb

— **A budapesti Tiferesz Bachurim ünnepi programja:** Sovüojsz éjjel 11 órakor magidüs-dróse dr. Deutsch Adolf igazgató ur, éjfélkor שמש מ'ס Sussmann Vilmos, utána „Sovüojszi szokások” Kohn Béla, végül magidüs-dróse Stern Ödön. — **Sovüojsz első napján** d. u. 5 ó. **Megilasz Rüz Rosenberg** Izsák ur. — **Sovüojsz második napján** d. e. 11³⁰ a sügje Herstein Márton, d. u. 4⁴⁵ misnajojsz Kollmann Manó, 530 magidüs-dróse főt. Grosz József rabbi ur. — Minden este 7³⁰ Szanhedrin Katz Lipót. A heti program egyébként változatlan. Vendégek szívesen lesznek látva.

— **Akit kényszerítettek minjonban való részvételre.** Szovjet-oroszországból közlik a lapok a következő komikus esetet: Egy kis zsidóváros egynehány lakosa összeállt és mezőgazdasági közösséget alakított messze a városkától. Ott éltek a tanyán, amikor az egyiknek járzeit ja volt. Mivel csak kilencen voltak, a kegyelettevő nem volt képes elmondani a kadis-t. Amikor így szomorkodtak a helyzetükön, jelentik nekik, hogy egy ellenőrző szovjet-hivatalnok jön a telepre. Ismerték. Tudták, hogy zsidó származású, de fanatikus ellensége minden vallásos életnek. Amikor belépett, összevillantak a szemek, az egyik lezárta az ajtót és így a foglyul ejtett tizedik kénytelen volt végighallgatni az egész maariv-imát...

— **Beküldött hírek.** A széfer מר"ם סופר a megb. tiszafüredi főrabbiól, R. Moise Szófer z. c. l-től már elosztásra kerül azok között, akik előjegyeztek. A nem előjegyzetteknek a széfer első része (Pardész al hatajro) 248 oldal, diszkötésben 40 cseh korona. Ugyanezek nehány chidüsé sügjojsz és responzumok függelékével 45 korona. Ugyanezek selyemdiszkötésben 45, illetve 50 korona. Megrendelhető Faber Jakab rabbinál, Bratislava, Vödric 21. — Glück Armint, a budapesti Kattler-templom rabbiját, a VIII., Magdolna-utca 44. alatti „Linasz Hacedek” imaház rabbijává választotta. — Az elmúlt szombaton Makón tartózkodott Vorhand Márkus nyirai orth. dájon, a makói főrabbi fia. A hitközség és a „T. B.” felkérésére a templomban, ill. a Tiferesz-imaházban igen tartalmas drósekat tartott.

Családi hír

Spitzer Sándor és Herzog Renée, Herzog József posztónagykereskedő leánya, f. hó 27-én (Iszru Chag Sovüojisz) d. u. fél 3 órakor a Kazinczy uccai templomban tartják esküvőjüket.

Szerkesztői üzenetek

Sz—ő: Igen szép héber rejtvényt technikai okokból nem közölhetjük. — *Deutsch D., Nagyborzöny*: Herzog ur által hozzánk jótékony célra beküldött 12 pengőt intenciójának megfelelően 2 egyenlő részben kiosztottuk. 6 pengőt egy szegény lamon, 6 pengőt pedig egy rabbi özvegye kapott. Fogadja hálás köszönetüket. — *Hunsdorfer Bocher*: Már előző számunkban közöltük, hogy a hunfalvi *Jahrzeit* szerdán, szívan 11-én lesz, amikor egyidejűleg a megboldogult Rebbeben sírkövét felavatják. — *Solajm Aléchem?*: Már némelyik jobb szidü-rből is megtudhatta volna, hogy ha jomtov saboszra esik, nem mondják a solajm aléchem-t. Az oka igen egyszerű: mi ezen péntek esti zsolozsmákban az angyalokat vendégként köszöntjük, akiknek szelleme, a szent szombat királynője tiszteletére terített fehér asztalnál, bennünket körülövez. De ugyancsak lelki vendégeink az angyalok jomtov-vor is. Már pedig nem divik a vendéget üdvözölni akkor, amikor már egy darab ideje hajlékunkban honol... (A szokás szerint azonban, ha az első jomtov-est sabosz, sem mondanak solajm-aléchem-t.) — *Miskolci kislány*: Nagyon szép, amit a hitoktató ur perek-magyarázatából közöl. Csak szíveleje is meg Ben A z a j tanítását: „a miczvó miczvót vonz, a bűn bűnt” — akkor élete utja mindig harmonikus lesz. S gyakoroljon magácska a stilizálásban és még használhatót fog

Első és legrégibb orth. כשר vendéglő és szálloda Hévízfürdőn

(Keszthely mellett) május 1-én megnyitott. — Legmodernebb berendezés és kiszolgálás. A budapesti, győri és szombathelyi orth. rabbinátusok által mint egyedüli hévízi orth. kóser vendéglő elismerve. — Szobák május-június 15-ig 2 P., azután 3 P. Stern Adolf.

Értesítjük

tisztelt vevőinket, hogy legújabbban új fajta olcsó és tartós

consum kolbászt és consum szalámit

hoztunk forgalomba, mely tartósságával, olcsóságával és ízletességével meghódítja országunk piacát.

Kérje legújabb nyári nagybani árjegyzékünket a

negyven év óta elismert csemege-szalámi-félékről és különleges felvágottainkról,

melyek úgy árban, mint minőségben versenyen kívül állanak.

Postacsomagjainkat költségmentesen, franco-francó szállítjuk.

Tegyen próbarendelést, meggyőzi Önt fentiek valóságáról és garantáljuk, hogy többé más gyártmányú árut nem vásárol

REBENWURZL

Magyarország legnagyobb orth. כשר szalámigyára Budapest

Fő-üzlet: Laudon ucca 3. sz.

Fiók-üzlet: Király ucca 1. sz.

(Károly-körút sarok.)

nekünk beküldhetni... — *Aufrechtig*: Megjelent a „Zsidó Ujság” kiadásában a „Boszlantai” de teljesen elfogyott. Másféle könyv nem jelent meg és így neim is kapható. Ez a tény jellemző a mi állapotainkra. — *Többeknek*: Cikkek, sajnos, helyszüke miatt ki-maradtak. — *F. K.*: Halachikus kérdésekre nem szívesen válaszolunk, azokat rabbi elé kell terjeszteni. Az általánosan bevett szokás szerint csak szívan 3-tól kezdve nyíratkoznak. Az aranyóra és lánc szombati viseletére a „Kicür Sülchon Orüch” azt írja, hogy jórét somájim tartózkodjak attól. — *Makó*: Ha jomtov saboszra esik nem mondanak perek-et. — *Nemesszalók*: Csak aláírással közölhető. — *Ungár Izidor, Vác*: Az az ur, aki a Kr. előtti korában még a polgári iskolájuk hátramoszdítója volt, most egyszerűen tagadja, hogy Ön lehetek. Ime, nekünk volt igazunk, hogy nem érdemes vele vitába szállni, legfeljebb meg kellene írni róla az igazságot, de ez — a büntető törvénykönyvbe ütközne. Már csak azért is hagyni kell, mert rémképeket lát. Azt állítja, hogy „chalef” fel hadonásznak ellene... holott azt csak — jó madárkák és behémóte hajrók levágására szokás használni...

Kohn orth. kóser penzió Tauber

A híres Kohn-penzió özv. Tauber Adolfné személyes vezetése mellett ujonnan átalakítva, elsőrendű konyha, napi 5-szöri étkezés, csinos, kényelmes szobák, mérsékelt árak. — A házban saját templom, rituális fürdő, melszö és mérszörszék. — Vendégeinknek a strand díjtalan. Érdeklödni lehet Kohn Sámuel, Balatonszemes. Telefon 7. — július 1-ig 20 százalék engedmény. — Kiss Márton Budapest Dohány-u, 57. — Tel. J. 422-52.

Nyílt tér

A „Zsidó Ujság” február 3-i számában „Ne alszenteskedjünk” cím alatt megjelent cikkemben foglaltakat Krausz Jenö ur, a salgótarjáni T. B. érdemes elnöke magára nézve sértőnek találta. Ezuton jelentem tehát ki, hogy nevezett urat megbántani nem szándékoztam és az eszelgés reá vonatkozó kitételeimet minden sértö célzat nélkül irtam.

Stern Ödön, a bpesti Tif. Bachurim központi egyesületének elnöke.

Harca Rombach-templomban

— *Alkalmi tudósítónktól* —

A Rombach uccai templomban a múlt szombaton oly szónoklat hangzott el, amelyhez hasonlót talán még soha nem mondtak el benne. Dr. Fischer Benjámín főrabbi a folyó hetizsakasszal kapcsolatban a levitákról beszélt, akiknek kötelességük volt a szentély őrzése. Az ideális lelkiületü emberek közül kerülnek ki — mondotta — a hösök, akik a közösségükért feláldozzák magukat. Sokszor azonban előfordul, hogy a hös elbukik, nem az ellenségei miatt, hanem saját katonái orvul támadják meg. Milyen szomorú az ilyen eset! A rabbinak is sokszor kell ezt a szomorúságot tapasztalnia a zsidó tradíciókért folytatott küzdelmében. Barátai nincsenek, ellenségei hátbatámadják. Küzdelembe kerül a Rombach uccai templomnak a tradícióban való megtartása is. Szólót azért hívták ide, hogy ennek a munkának szentelje erejét. Ö ezt — úgy mond — a legnagyobb lelkesedéssel és önfeláldozással, kitarással és anyagi érdekeinek hátrahagyásával végzi. Am látja a csekély eredményt. De a szöszéken nyilvánosan kijelenti, hogy csak addig marad helyén, amíg hívei követik, nem hajlandó erejét egyszerű civakodásokban elfecsérelni. Kinos csend kísérte a szónok izgatott, de az egész templomot betöltö erös hangon elmondott, önérzetes szavait. Senki sem vonhatta ki magát a hatása alól. A közönség azonban nem nagyon

tudta, mi adta az okot a legújabb kirobbanásra. Hisz közismert, hogy dr. Fischer Benjámín főrabbi a működése legelső percétől nehézségekkel küzd. Megválasztása alkalmából elfelejtette írásban lerögzíteni az ő hatáskörét és jogait; bizott abban, hogy egyes hívei megígérték neki az erötletes támogatást a hitközségi karszusz kiköserolásában. Nemsokára azonban kiderült, hogy ő nem számolt azzal, hogy hívei nem számítanak semmit. Azaz nem szöroznak és nem osztanak a hitközség életében, legfeljebb osztogatnak — alijokat a templomban. Ellenben a hitközségi pénzüári hivatal igen oszt és szöroz és egyszerűen nem ad pénzt a főrabbi intézkedése keresszözlövitelére. És ha a főrabbi egyes embereket, mint megbízhatatlanokat elbocsájt az egyik ajtön, egy kis protekcióval visszajönnek a — másik ajtön.

Ezek mind általánosan ismert dolgok. Most azután más fermentum jött közbe és ez adott indi-

tást a szöznoklátra. Arról van szó, ki legyen az elhunyt Feldmann Mózes rabbi utödjä? Dr. Fischer főrabbi szeretné, hogy valamilyen lamdont vegyenek ünökü (dájén) minőségben. Ezzel szemben saját temploma elöljáróságának egyenéhány tagja egy szemináriumból kikerült rabbi mellett buzgólkodik. Akkor természetesen két egyen-rangu rabbi volna egy templomban. A másik még azonkívül szeminarista is volna, holott néhai dr. Adler illés főrabbi mellett egyik legdöntöbber év volt az ő nem-szeminarista volta.

Mivel dr. Fischer Benjámín hívei igen keveset nyomnak a latban, nem hiszik neológ körökben, akik egyébiránt tisztelik dr. Fischerben a gerinces férüüt, hogy szöznoklatai magafelé billentették a mérleget, legfeljebb el vannak készölvé rá, hogy a hitközség serpenyöjében egyidöre félrebillen az egyensúly. Söt egy bekövetkezö statusquö szervezkedés lehetőségében sem hisznek. Mer a főrabbi egyelőre olyan, mint a hadvezér — sereg nélkül...

Wesilla mosás a legideálisabb

Orth. כשר Gyermekeküdülö Orth. כשר

a Magas Tátrában, FELSÖRUZSBACH-FÜRDÖN (Szepeš m., 758 m)

Napi ötszöri étkezés, lakás, villanyvilágítás, felgyelettal 35 csK (P 5.80) Felvilágosítást nyújt DR. SOMOGYI SÁNDOR, KUPELE VYSNÉ RUZBACHY (június 15 ig PODOLINEC, via Poprad.)

Dr. Lázár Piroska Balatonlellén nyári üdülöje

Balatonparti villák. Saját strand. — Szögoruan vallásos ellátás — Jelentkezni: Dr. Lázár Piroska leányliceumi igazgatónál. Budapest, V., Személynök-utca 21. — Tel. T. 283-03.

Orth. כשר tortalapok. Nápolyi és csokoládé különlegességek. Dessertek

WEISZ MÖR, keksz-, kétszersült és teasütemények gyára Budapest, VII., Dob-utca 22. Telefon: J. 423-65.

Rabbi Akivó

Történelmi elbeszélés a jeruzsálemi szentély elpusztulása idejéről
Irtá: Dr. Lehmann. Fordította; Dohány R.

11. (Folytatás)

Hazaérve kérte Ráchelt, hogy kimélje ezentul a dologtól magát. Aztán kiment az erdőbe, ott szurkos fenyőfát gyűjtött, azt apróra. Aztán kiment az erdőbe, ott szurka gimzói vásáron eladta. Csak egy részét tartotta meg, hogy világító fáklyául szolgáljon neki az éjjeli tanulásnál. Az éjszaka legnagyobb részét a tanulásnak szentelvé, künn ült a konyhában egy zsámolyon, egyik kezében az égő szurkos fenyőfa, a másik kezében a tóratekereset tartva. Már anynyira vitte, hogy a tórában jelző pontok nélkül is tudott olvasni.

Most a tóra első mondata fölött gondolkodott, amely így hangzik: Kezdetben teremté I-ten »az« eget és »a« földet. Minden betűt megnézett és kérdé önmagát, vajjon mi célból lett ép ez a betű és ép ez a szó, ép ez a kifejezés választva s kérdéseire válaszolt is magának. Szemébe ötlött, hogy itt mindkét esetben az »a« és »az« névelő (és z hasomájim veie sz hoórec) egészen fölösleges, hisz éppen úgy lehetett volna írva: kezdetben teremté I-ten eget és földet. Anynyira el volt előlötti gondolataiba mélyedve, hogy észre sem vette, hogy a fenyő egészen leégett és a tűz már kezét érinté és sebe, melyet a lángtól kapott, fájni kezdett. Ekkor eloltá a lángot, betekerte a tórárt és így szólt: — gondolkodni a sötétben is tudok és a fát megtakaríthatom. Így ült a sötét kunyhóban, kutatva és keresve a megfejtést. De nagyon fázn kezdett s ezért újból meggyújtá a fenyőt: — te kedves fenyő — beszélt magában Akiba, — te nem csak ételmelet és italomat szerzed meg, nemcsak tanulmányaimnál világítsz, de melegíts is és megvédesz az elalvástól; mert ha aludnék, akkor jótékony lángod veszélyesé válhatna reám nézve.

S ismét gondolkodott az előbbi kérdése felett. Végre megtaláltnak hitte a megoldást.

— Ha úgy lenne írva a szentírásban: kezdetben teremté I-ten eget és földet, akkor a világ tévedhetne s azt hihetné, hogy ég és föld is i-tenségek és I-tennel együtt hozták létre a teremtés művét. De miután a tóra hozzáteszi a névelőket, úgy beláthatja mindenki, hogy ég és föld nem teremtők, hanem I-ten által lettek teremtve.

Örvendve a megfejtett rejtély fölött, Akiba végre felkereste felhelyét, hogy néhány órai alvással erőt nyerjen a holnapi munkához és nélkülözéseire.

Miután most megszerzett annyit, hogy pár napi szükségletük fedezve van, elhatározta, hogy néhány napig ismét tanulni fog. Aztán szerette volna tudni, hogy tanítója mit mond, ha elmondja neki a kérdést és hogy miképp oldotta meg magának. Midőn Gimzóba ment, ott találta barátját Jismoélt, kinek el is monda, de ez tagadólag rázta fejét.

— Barátom, Akiba, — mondá Jismoél, — nem fáradoztál a megfejtéssel úgy, amint kellett volna. Olyan tévedés, mint aminőnek te gondoltad, ha a tóra az »a« és »az« szócskákat kihagyta volna, nem lehetséges, mert akkor ugy kellene írva lenni: Kezdetben teremté I-ten, ég és föld. De azért kérdésed nem rossz és a Tóra akar valamit a felesleges szócskával kifejezni. Midőn I-ten a világot teremté, akkor teremtő szavának erejével a mindenséget összességbe teremté s a hat teremtő napon csak a már meglévővet egészíté ki. Széért jelenti az »ég«-hez csatolt »az« szócska, hogy I-ten ég-gel egyszerre, a napot, holdat s csillagokat is teremté; ezek anyaguknál fogva mindjárt kezdetben I-ten parancsára létre jöttek, csak a teremtés negyedik napján lettek

a nekik rendelt helyen elhelyezve, hasonlót tanulhatunk az »a« szócskáról, mely a »föld« előtt áll. Fák, növények s az Éden kéréje is anyaguknál fogva mindjárt kezdetben lettek teremtve, de I-ten parancsára csak a harmadik napon bujtak ki a földből. Bebizonyítom neked, hogy így van. Egy másik helyén a szentírásnak így hangzik: »Ez az ég és föld eredetének története, melyek azon napon lettek teremtve, midőn az örökkévaló I-ten a földet és eget képezte«. A teremtésnél az ég volt az első; de az alakításnál a föld volt az első; mert a teremtés harmadik napján, növények, fák hajtani kezdtek; míg a nap, hold és csillagok csak a negyedik napon kapták meg helyeiket.

— Köszönöm Jismoél testvérem, hogy felvilágosítál, majd legközelebb igyekeznék fogok helyesebben gondolkodni és kutatni.

Mikor Akiba ez este Gimzóból haza érkezett, meglepetés várt reá — fia született, melyet Josuának nevezett el.

Évek multak. Akiba oly szorgalmat és tudásvágyat fejtett ki, hogy mindenkit, kinek alkalmá volt őt megfigyelni, bámulatba ejtett és ha Nachum tanítványainak Jozseben Joezer szavait magyarázta: szomjjal igyad a bölcsék szavait, ilyenkor mindig Akibát hozta fel példának. Ez mindent akart tanulni, ami csak tanulni való volt. Ha például egy orvosall beszélt, akkor attól az orvosi tudományból kért tanítást és az emberi test alkatáról kért magyarázatot. Matematikusokat, csillagászokat és nyelvtudósokat keresett fel tanulási szándékkal, a kézművestől mesterségének fortélyá felől kért felvilágosítást azon tudatban, hogy minden ami csak tudni érdemes a szent tan elmélésénél csak hasznára lehet.

(Folyt. köv.)

Makón

kötő orth. kóser házikoszt kapható

Özv. Feinné-

nál, Eötvös ucca 20., átellenben az orth. templommal.

Hirdetéseikért és pályázatokért orthodox szempontból a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Fürdők és vendéglők

Balatonboglár

balatonparti „Három a kislány” villában szigoruan

כשר **PENSIO** כשר
május elsején megnyilt.

Elsőrendű konyha, méltányos árak. — Előszézonban 20 százalék engedmény. — Értekezni a tulajdonosnál is: Bácskai, V. Arany János-u. 23. szám. — Telefon: Teréz 259-92.

Nagymaroson elsőrendű orthodox כשר ebédkoszt esetleg 1-2 személy részére egész penzió kapható.

Bővebbet: Schwarz Ignác L. lakodalom és diszebed vállalkozónál. Budapest. VII. Dob ucca 35.

כשר Kurort Sliac ארטה

Hotel Metropol

steht in der heuriger Saison unter aufsicht des E. W. H. Oberrabbiner Hillel Unschorfer in Lucenec (Losonc) wird in der vor und nach Saison tägliche Pension von Kc 40-46 Hauptseison von Kc 52 bel bester bedienung u. gute Zimmer verabreicht.

Rabbiner bedeutende Ermässigung. Budapestrol 5 óra alatt elérhető. Közvetlen kocsí a keleti p. u.-ról. Hotel Metropol, Sliac.

Lányok és fiúk nyaraltatása CIRKVENICÁN

Gondos felügyelet. Orth. כשר ellátás. Részletes prospektust küld Reichmann Mór tanító, Kecskemét.

BAD GASTEIN Kurhotel Bristol

ארטה כשר

Folyó melegviz. Központi fűtés.

Thermal-fürdő a házban.

Nagy kényelem dacára mérsékelt árak.

Israelers orthodoxes כשר RESTAURANT

Bad Trencsénteplic Slovakei vis-a-vis der Elektrischen Haltestelle ist seit 1. Mai im Betrieb. Für erstklassige Küche u. solide Bedienung gesorgt.

KARLSBAD

Hier speisen Sie am besten im vornehmen strengst orthodox

כשר RESTAURANT

FAKLER-PALACE

zur Neubau, Felix-Dahnstrasse 5.

Zwischen Bad V., Elisabethpark u. Markthalle

Budapest. Orth. kóser vendéglő! Gleichenberg.

Ezuton hozzuk tudomására igen tisztelt vendégeinknek és a Gleichenbergben fürdőző közönségnek, hogy Gleichenbergben éttermet és szállodát nyitottunk.

Törekvésünk a jövőben is odairányul, hogy az igen tisztelt közönség a rituális követelményeknek minden tekintetben megfelelő, izletesen készített ételekhez jusson.

Goldmann Étterem, Bpest, Kazintzy-u. 57. — Gleichenberg, Hotel Theresienhof.

Hőfehérre csak Wesilla mos

PALYAZATOK

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Pályázatok felvételnek: Sip ucca 10. — Hirdetések díja előre fizetendő.

A budapesti aut. orth. izr. hitközség Tórász-Emesz iskolájánál melámed-állás azonnali betöltendő. Pályázótól megkivánjuk, hogy joré-somájim legyen és gem óre tojsze fojsz oktatás tekintetében kellő gyakorlattal bírjon. Pályázati kérvények, kor, stb. feltüntetésével, valamint képeitési és egyéb okmányok másolataival ellátva, a budapesti aut. orth. izr. hitközség előjáróságához (VII. Dob-utca 35. I. em.) intézendők.

AZ ELŐJÁRÓSÁG.

Alulírott keresek egy sojchet ubojdek mümche. joré somájim t, aki 3 elismert orth. rabbitekéntől kaboló-val rendelkezik. Friedmann Ignác Kevermes, Csanád m.

SENZÁCIÓ!

Hajszaalak végleges eltávolítása felesleggel ke-nőccsel. Képzett arcápolás minden arctisztításhoz. — Szemölcsirtás. Gyors hatású szelőelleni krémek. Posta szétküldés Kovácsné kozmetikája RÁKÓCI-UT 86. I. EMELET

Fenákel Jónás

zsír és baromfi kereskedése az orth. rabbiság felügyelete alatt. — Naponta friss áru házhoz szállítás — Budapest, VII., Kazinczy-utca 52—54. szám. Telefon-hívó J. 334—76. sz.

Lakodalmak, társasösszejövetelek, bankettek részére alkalmas elegáns különtermek. **Freund cukrász** VI., Podmaniczky-utca 8. az István király szálló épületében.

Kellemes nyaralás Dunaföldváron ahol nyaralók és átutazók izletes orth. kóser kosztot kaphatnak **Richter Nővérek**nél.

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII. Sip ucca 10. — Jelíges levelek kettős borítékban, válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

HUSZ esztendő óta közvetít házasságot Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. — Telefon (cégnélküli levelezés.)

FOGORVOS, belvárosban saját rendelővel, nőtlen, 32 éves, feleségül venne középterműtű csinos barna leányt vallásos családból megfelelő hozománnyal. „Vallásos lelki harmónia” jelígre szerkesztőségbe. Hivatásos házasságközvetítők kizárva.

37 ÉVES önálló jobb iparos 2 berendezett üzemmél nősnél. Ki tudna ajánlani megfelelő hozománnyal vidéki leányt vagy özvegyet? „Boldog” jelígre a kiadóba.

FÉRJHEZ adnám intelligens, nagyon csinos fiatal leányomat, intelligens, vallásos családból való fixfizetéses tisztviselőhöz, vagy jobb iparosemberhez. Leányomnak saját nőruha szalonja van. Csakis komoly ajánlatok vétetnek figyelembe. Léveléket »Házasság» jelígre a kiadóba.

NYUGDIJAS állásban levő mérnök, teljesen egészséges ötvenéves özvegyember vagyok. Megszoktam a családi életet, ezért mielőbb újból megősnülék. Úri megélhetést biztosító javadalmazásaimon kívül ingatlanvagyonnal is rendelkezem, tehát nősnél nem anyagiakat, hanem lelki finomságot, megértést, békés családi életet keresek. Szives választ (csakis magánegyenlőtől) »Kisvárosi élet» jelíggel kiadóhivatal továbbít.

GYERMEKTELEN, özvegy, jó megjelenésű uriember öcsém nősnélni óhajt. Keresék részére csodaszép, szőke, bájos, fiatal leányt. Öcsémnek forgalmas helyen jól menő üzlete és szépen berendezett lakása van. Hozomány nem szükséges. Léveléket címmel ellátva a kiadóba kérek »Paróka» jelígre.

FIATAL, vallásos orvos nősnél szigorúan vallásos házba, hol jövőjét biztosítva látná. Jelíge: „Vallásos orvos” a kiadóba. Diszkrétio becsületszóra!

BUDAPEST tőzsomszédságában, gyönyörű szép házamban egyedül élek. Érthető tehát, ha ezután próbálkozom férjhezmenési tervemet megoldani. Unalmas az élet egyedül... Ingatlanvagyonon kívül egyéb vagyonnal is rendelkezem s jövődbeltem vagyonától eltekintek. Negyvenen felüli urak levelét kérem »Magányos özvegyasszony» jelíggel a főkiadóba.

DISZKRÉT, megbízható házasságközvetítések: Wiener, Bratislava, Petőfi-u. 10. (Szlovénko) 60 fillér bélyeg mellékelendő.

JÓ CSALÁDBÓL származó intelligens, vallásos fiatalember keres elhelyezkedést bármilyen szakmában és minőségben, vidékre is elmegy szívesen, esetleg későbbi benősülés sincs kizárva. Léveléket »sojmér sabosz» jelígre a kiadóba.

JÓKARBAN levő használt temetkezési kocsi jutányos árban eladó Bpesti aut. orth. Chevra Kadisa, Kazinczy-u. 41.

HÁLÓK, ebédlők bámulatosan olcsó áron Horn-nál, Wesselényi ucca 13. (Saját ház) Szombaton zárva.

MINDEN TÉREN ügyes, intelligens budapesti hölgy, hozzáillő bizalmiállást keres, üzletnél, vállalatnál, vagy előkelő, magányos úrnőnél. Léveléket »Szombattartó 613» jelíggel kérek a kiadóhivatalba.

Orth. kóser vendéglő Szegeden.

Tejes és husos hideg és meleg ételek állandóan kaphatók. Kizárólag makói vágást használnak. — Referenciákat a makói orth. rabbinátus nyujt. — BLAU IZSÁKNÉ (Makóról) Szeged. Somogyi-utca 20 sz.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda Budapest, VI, Próféta ucca 7.

יידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

A magyar orth. zsidóság hetilapja.

Megjelenik hetenkint egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: József 425—90.

ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT ז"ל

ELŐFIZETÉSI DÍJ: 1 ÉVRE P 20.—
6 P 10.—
KÖLFOLDRE 1 P 22.—
Postascheckekontó-szám: 50.791.

A központi bizottság ülése

Mint a Zsidó Ujság jelezte, május 29-én Budapesten összeült a magyar orthodox szervezet legfőbb testülete, a központi bizottság. Ha a gyülekezet erkölcsi tartalmát, döntő súlyát, tanácskozásának fontosságát jellemezni óhajtanók, megtehetnők azzal a négy szóval, amelyet mindenki a szombati „jekum pürkon” imából ismer. Az ima u. i. arról szól, hogy egykoron az egész zsidóság i-teni segítséget kívánt nagy feladataihoz: „lerésé kalo ülresé galvoszó — a babiloni tanházak fejének és a zsidó lakosság vezetőinek, a gaonoknak és az exilarcháknak. Magyarország gaonjai és manhijai, szellemi vezetői és világi irányítói gyűltek össze a központi bizottság ülésére és az orthodox közélet hön óhajta, hogy jusson szejátó dismájó, mennybéli segítség a diszes gyülekezetnek, hogy tanácskozásaik hasonlóak legyenek az erőcentrumhoz, mely sugarait az orthodox közösségbe löveli a petyhüdség és lankadság megszüntetésére és új energiák fellendítésére. Mert különös i-teni segedelemre szorul minden tanácskozás, amely az orthodoxia ügyeit akarja irányítani. A viszonyok nehezek és a problémák súlyosak. Itt van a legfontosabb zsidó probléma, amely alatt, mint azt óbudai Freudiger Ábrahám hitközségi elnök a Zsidó Ujság sovüojszi számában megjelent vezércikké szabatos rövidséggel jelez: a jesivakérdés és a Tóratanulás értendő. Mellette eminenter fontosságú a szombat kérdése és az ország lakosainak tömörítése egy „Szombattartók Országos Szövetsége” keretébe. Új problémát vetett fel a statusquó iroda engedélyezése. Hogy kell az orthodoxiának eljárni az új alakulattal

szemben, anélkül, hogy pozícióit bármiképpen is feladná, de anélkül, hogy fölösleges testvérharcot idézzen fel? Ami azután szintén elsőrendű feladat:

egyes orth. hitközségek belbékéjének és egységének megóvását a

legvallásosabb elemek követelményeivel is összhangba hozni.

Mind csupa fontos kérdés, amelynek megítélésére bölcs higadtság és céltudatos következettség szükséges.

A kétnapos ülés lefolyásáról

— A Zsidó Ujság tudósítójától —

Az ország hírneves rabbijai közül megjelentek*) Búdszentmihály, Csorna, Debrecen, Földes, Kisvárd, Mád, Nyirbátor és Vác hitközségek főbbijai. Reich Koppel budapesti főrabbi kimentette távolmaradását. — A központi bizottság világi tagjai közül*) Bernfeld Sámuel (Debrecen), óbudai Freudiger Ábrahám és Lipót (Budapest), Friedmann Hermann (Mándok), Hartstein Mayer (S. A. Ujhely), Korein Dezső (Budapest), Lipschütz N. (S. A. Ujhely), Mandula Mór (Miskolc), Paskusz Károly (Csorna), Schwarz Izidor (Győr) és Steiner Vilmos (Pápa).

A megjelenteket Frankl Adolf elnök és Hartstein Lajos ügyv. elnök szívélyesen üdvözlük. Az elnöknek — amint mindenki örömmel állapítja meg — a balatonfüredi kura rendkívül jót tett. Élénk és jókedvű. Pedig, mint a „Zsidó Ujság” főszerkesztőjének mondotta, semmi különösebb kúrát nem tart, mert — a nyugalom a legjobb kura. A rabbi is „mind jó színben vannak, S ahogy egészségi állapotuk felől megintertpelláltuk a jelenlevő gaonok nesztorát, a híres mádi főrabbit, utóbbi a tőle megszokott nyájasággal a talmud egy halachikus

*) A névsort a. b. c. sorrendben közöljük.

szavával válaszolt: chóczi siür (féladag), azaz féligmeddig egészséges. A 84 éves gaon szellemes feleletére nyomban replikázunk: chózi leiczfürfe, adja a jó Ég hozzá a másik féladag egészséget is, bis 120 Jahren.

Frankl Adolf elnöki megnyitója után Hartstein Lajos alelnök ismerteti a napirendet. Referál az Irodának a miniszteriumoknál tett lépéseiről, jesivák és talmudtörök az amerikai Joint-tól eredő segítyezéséről stb. Sokszor kellett, ugymond, eljárni hitközségi gabella és forgalmiadó ügyekben, a mig eredmény elérhető volt.

Előadó alelnök ezután a statusquó szervezkedés ügyét ismertette állásfoglalás céljából. Ezt a tárgyat a bizottság igen nagy tapintattal kezelte. Eleve hangsúlyozta, hogy azt csupán az orth. belügy szempontjából tárgyalja, mig kifelé az orthodoxia úgy mint a neológokkal a statusquóékkal is a legszebb harmónia és testvéri megértés álláspontjára helyezkedik. — A rabbi úgy határozta, hogy

nincs szükség új intézkedésre.

Minden vallásos zsidóra nézve ugymond, kötelező a nagy gaon,